

НАТО ТА ПЕРЕВАГИ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ ДО ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО АЛЬЯНСУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано основні переваги членства країн-учасниць НАТО та визначено чинники, які можуть спонукати Україну вступати до Північноатлантичного альянсу.

Ключові слова: НАТО, Альянс, інтеграція, безпека.

Abstract

The main benefits of NATO membership are analyzed, and the factors that may prompt Ukraine to join the Alliance are identified.

Keywords: NATO, Alliance, Integration, Security

Вступ

Українська держава тримає курс на інтеграцію до Європейського Союзу та НАТО. Це стало офіційною ідеологією, з огляду на те що курс на вступ до цих організацій визначений Конституцією України. Таку політику визначив український народ, і українська влада її реалізовує.

Результати дослідження

НАТО – це міжурядова організація, політико-безпековий союз, об'єднаний спільною системою цінностей, до яких належать демократія, свобода, верховенство права, вирішення спорів мирним шляхом і ринкова економіка. На сьогодні НАТО вважається найкраще організованою та дієвою міжнародною організацією у сфері оборони, безпеки та політики. Ідеологія Організації Північноатлантичного договору викладена у Договорі, укладеному у Вашингтоні 4 квітня 1949 року десятима європейськими та двома північноамериканськими незалежними країнами, які взяли на себе зобов'язання щодо забезпечення взаємної оборони. На сьогодні членами НАТО є 28 країн: Бельгія, Велика Британія, Греція, Данія, Ісландія, Іспанія, Італія, Канада, Люксембург, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Польща, Португалія, Сполучені Штати Америки, Туреччина, Угорщина, Франція, Чехія, Литва, Латвія, Естонія, Румунія, Болгарія, Словаччина, Словенія, Албанія і Хорватія. На сьогодні НАТО продовжує залишатися практично єдиною дієвою та високоорганізованою інституцією колективної безпеки, діяльність якої ґрунтується на високих стандартах у сфері захисту прав людини, демократизації суспільства, рівня розвитку економіки й соціальних надбань та військових стандартів. Північноатлантичний договір – головний документ Організації, який відповідає вимогам Статуту Організації Об'єднаних Націй та є легітимним міжнародним договором [1].

Країни-члени взяли на себе зобов'язання підтримувати та розвивати свою обороноздатність, індивідуально та спільно забезпечувати основу для колективного воєнного планування. Договір про створення НАТО забезпечує рамки для консультацій між країнами членами, коли одна з них відчуває, що її безпека знаходиться під загрозою. Договір проголошує, що кожна європейська держава, котра здатна втілювати у життя принципи цього Договору та сприяти безпеці у Північноатлантичному регіоні може бути запрошена до членства в Альянсі.[2]

Майбутні члени НАТО мають відповідати базовим принципам, втіленим у Вашингтонському договорі, таким як демократія, свобода особи та іншим відповідним положенням, викладеним у преамбулі цього договору, а саме:

«Сторони цього Договору, підтверджуючи свою відданість цілям і принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй та своє прагнення жити у мирі з усіма народами і урядами, сповнені

рішучості захистити свободу, спільну спадщину своїх народів і їхню цивілізацію, засновану на принципах демократії, свободи особистості і верховенства права, прагнучи сприяти стабільності і добробуту в Північноатлантичному регіоні, вирішивши об'єднати свої зусилля для здійснення колективної оборони та підтримання миру і безпеки, уклали між собою такий Північноатлантичний договір» [3].

У разі вступу України до Північноатлантичного альянсу можна очікувати наступні позитивні наслідки:

- Одержання для України міцних гарантій її національної безпеки, незалежності, суверенітету і територіальної цілісності.
- Відхід із сфери геополітичного домінування Росії і досягнення з нею рівноправних міждержавних відносин.
- Створення вагомих передумов інтеграції в Європу, у західні політичні та економічні структури.
- Зміцнення міжнародної безпеки і стабільності регіоні Центрально-Східної Європи.
- Зміцнення внутрішніх основ національної безпеки України. Використання досвіду і підтримки країн-членів НАТО в підвищенні ефективності оборонного сектору України.
- Створення вагомих передумов для ліквідації російської військової присутності на території України.
- Покращення міжнародного іміджу України
- Посилення консолідації української нації.
- Зміцнення інститутів громадянського суспільства.
- Посилення прозорості влади.
- Реальне забезпечення прав і свобод громадян, верховенства права.
- Зменшення впливу російського бізнесу на вітчизняну економіку і внутрішню політику в Україні.

• Стимулювання економічних реформ.

Водночас необхідно враховувати й можливі негативні наслідки вступу України до НАТО:

- Збільшення соціальної напруги серед військовослужбовців, зумовленої значним скороченням чисельності збройних сил.
- Скорочення (часткова втрата) підприємствами українського ОПК російських оборонних замовлень.
- Деяке обмеження самостійності в прийнятті ключових рішень в галузі зовнішньої та оборонної політики.
- Посилення розбіжностей геополітичних інтересів України і Росії та збільшення вірогідності на цьому тлі конфліктогенних проблем в російсько-українських відносинах. [6]

Територіальна цілісність і безпека України в разі вступу до НАТО суттєво зміцняться. Захист своїм членам надає уся воєнна, політична й економічна потуга країн-членів НАТО, загальне населення яких становить 850 мільйонів, і які забезпечують понад 60% світових оборонних витрат.

Завдяки відносинам з НАТО Україна вже отримала важливу психологічну підтримку з боку найпотужнішого воєнного альянсу. Хоча реальних зобов'язань, крім обіцянки консультуватися з Україною в разі агресії проти неї, НАТО досі не має, така співпраця має суттєве практичне значення. Хартію про особливе партнерство між Україною і НАТО та інші багатосторонні документи підписали демократичні держави, які намагаються уникати порушення своїх договірних зобов'язань. У разі виникнення загрози, Україна вже протягом десяти років має можливість скликати Комісію Україна — НАТО на рівні Послів, міністрів закордонних справ, міністрів оборони і поставити питання про надання допомоги з боку Альянсу, В цьому випадку, враховуючи, що НАТО наголошує на важливості України для безпеки Альянсу, вона може розраховувати щонайменше на політичну підтримку законних інтересів своєї безпеки [4,5].

Україна утрималася від застосування цього механізму під час конфліктної ситуації з Росією навколо острова Коса Тузла в жовтні 2003 р., оскільки розраховувала, що врегулюванні ситуації на двосторонній основі втримає від радикального погіршення відносин з Росією. У той же час низка членів НАТО, зокрема США, Франція, Канада і Туреччина, не чекаючи рішення України про звернення до НАТО, оголосили в жовтні 2003 р. про свою підтримку територіальної цілісності України [4,5].

Висновок

Досліджено найбільш важливі чинники й справжні причини створення НАТО та перспективи та позитивні наслідки членства України в НАТО. Україна матиме глибоке цивілізаційне значення, адже входження до Альянсу означає для нас передовсім гарантування миру і стабільності на євроатлантичному просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. НАТО і Україна. – К.: Т-во «Знання» Україна 2007.-27с.
2. Международные отношения, социологические подходы/ Рук.авт.колл.проф. П.А Цыганков.- М.Гардарики.1998.-352с
3. Міжнародні відносини та проблеми євроатлантичної інтеграції: навч.посібник / П.О. Демчук. – К. : ППП, 2004. 251 с.
4. Для чого Україна вступає до НАТО? – К. : Т-во «Знання» України, 2007.-27с.
5. Україна на шляху до НАТО: через радикальні реформи до набуття членства / За ред. Г. М.Перепелиці. - К.: ВД "Стилос", 2004.
6. Умови вступу України до НАТО- К. : Т-во «Знання» України, 2007.-20с.

Бурбело Тиммур Іванович — студент групи ЕКО-176, Інститут екологічної безпеки та моніторингу довкілля, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: timati1310@gmail.com

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** — кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук.

Burbelo Timur Ivanovich - student group ECO-17b, Institute of Environmental Safety and Environmental Monitoring, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsya, e – mail: timati1310@gmail.com

Scientific supervisor: **Valeriy Olexandrovych Kornienko** - candidate of historical sciences, doctor of political sciences, professor, head of the department of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences.